

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

28.6.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite Lausuntopyyntö 6.6.2022 (VN/16759/2022-MMM-1)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto kalastusasetuksen muuttamisesta ankeriasta ja lohta koskien

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut maa- ja metsätalousministeriön (MMM) esitykseen kalastuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 4 §:n muuttamisesta ankeriasta ja lohta koskien. SVK lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

TAUSTAA

Euroopan unioni antoi kalastuskiintiöistä vuosien 2021 ja 2022 vaihteessa kaksi neuvoston asetusta, jotka sisältävät voimassa olevaan valtioneuvoston asetukseen kalastuksesta (1360/2015, jäljempänä kalastusasetus) ja valtioneuvoston asetukseen lohenkalastuksen rajoituksista (236/2017) nähden poikkeavaa sääntelyä. Lokakuussa 2021 annettiin neuvoston asetus, joka vaikuttaa lohien vapaa-ajankalastukseen Suomessa merialueilla ja tammikuussa 2022 annettiin neuvoston asetus, jonka vuoksi ankeriaan rauhoitusaikaa Suomessa (nykyisin 1.10.–31.1.) on tarpeen tarkastella uudestaan.

Neuvoston asetus (EU) 2022/109 tiukensi jäsenmaiden velvollisuutta asettaa ankeriaille rauhoitusaika, joka ottaa huomioon ankeriaan vaelluksen. Rauhoitusajan tulee sijoittua elokuun alun ja helmikuun lopun välille ajanjaksona, jolloin ankerioiden kutuvaellusta eniten tapahtuu. Suomessa voimassa olevan asetuksen mukainen rauhoitusaika ei MMM:n mukaan täysin vastaa vaadittua. Ankeriaan osalta neuvoston asetuksen muutoksen vaikutus koskee sekä vapaa-ajankalastajia että kaupallisia kalastajia.

Lohen vapaa-ajankalastukseen liittyvät neuvoston asetuksen (EU) 2021/1888 rajoitukset ovat jo voimassa sellaisenaan, eivätkä vaatisi välttämättä valtioneuvoston asetuksen muutosta. Vapaa-ajankalastajille on Suomessa kuitenkin uutta, että unionin lainsäädännöstä tulee suoraan velvoittavia kalastusrajoituksia ja voi aiheuttaa epätietoisuutta siitä, että miksi kansallisessa lainsäädännössä asioista säädetään toisin. Tämän vuoksi on tarpeen lohien osalta lisätä informatiivinen teksti asiasta kalastusasetukseen, jotta kalastajat olisivat perillä kaikista lohien vapaa-ajankalastukseen liittyvistä rajoituksista, joita heidän tulee noudattaa.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN KANTA

Molemmat esitykset kalastusasetuksen muuttamiseksi ovat osoituksia koko ajan kasvavasta EU-säätelystä myös vapaa-ajankalastusta koskien. Vastavuoroisesti SVK odottaa Suomelta aloitteellisuutta, jotta myös vapaa-ajankalastuksen edistämiseen ja tutkimukseen saadaan jatkossa tukea EU:lta. Nykyisin vapaa-ajankalatalous ei sisälly EU:n yhteisen kalastuspolitiikan määritelmään eikä sitä rahoiteta Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston kautta.

Ankerias lisättiin EU-asetuksen velvoittamana kansallisella kalastusasetuksella (osittain) rauhoitettujen lajien listalle syksyllä 2018. Talvikaudelle (loka-tammikuu) asetettu rauhoitusaika täytti ainoastaan Suomelle annetun velvoitteen, mutta äärimmäisen uhanalaisen ankeriaan suojelun kannalta päätöksellä ei ollut käytännössä vaikutusta. SVK:n [lausunnossa](#) esitettiin tuolloin ankeriaan rauhoittamista ympärivuotisesti, Suomen istutuskeskeisen ankeriaanhoitosuunnitelman päivittämistä mahdollisimman pian sekä ryhtymistä toimiin ankeriaan vaelluksen mahdollistamiseksi ohitusrakentein patojen ohitse.

Lohta koskeva kalastusasetuksen muutosesitys on lähtöisin syksyn 2021 kiivaasta keskustelusta Itämeren lohenkalastusmahdollisuuksista kuluvana vuonna 2022. Tuolloin SVK peräänkuulutti vapaa-ajankalastajien oikeusturvan kannalta olevan välttämätöntä tehdä EU-lähtöiset rajoitustoimenpiteet tiedetyksi myös kansallisen lainsäädännön sekä muun muassa kalastusrajoitus.fi-palvelun kautta.

1 § (ankerias)

SVK kannattaa esitystä ankeriaan rauhoittamista ajanjaksolla elokuu-kesäkuu. Ajanjakso ottaa huomioon parhaan saatavilla olevan tutkimustiedon ankerioiden vaelluskäyttäytymisestä Suomessa ja edistää näin mahdollisuuksia ankeriaslajin elinvoimaisuuden vahvistamiselle. Samalla säädös säilyttää mahdollisuuden ylläpitää suomalaisia ankeriaan pyyntiperinteitä, vaikka kansallisen merentutkimusneuvosto ICES:n neuvonannon mukaan kalastuskuolleisuutta ei tulisi olla lainkaan.

Kalastuslain 55 §:n mukaan sellaisten pyydysten käyttö, jotka erityisesti soveltuvat rauhoitetun kalan pyydystämiseen, on rauhoitusaikana kielletty. Pitkäsiima on tunnetusti tehokas ankeriaan pyyntimuoto, olipa se pyynnin kohdelajina tai ei. Myös esityksen perusteluissa sen on todettu olevan ankeriaan pyyntiin erityisen hyvin soveltuva pyydys. Tästä huolimatta esitykseen ei sisälly kirjauksia pitkäsiiman käytölle sillä perusteella, että pitkäsiiman arvioidaan olevan melko harvinainen pyyntimuoto. **SVK pitää ratkaisua olla puuttumatta pitkäsiiman käyttöoikeuteen ongelmallisena, koska ankeriasta on vaikea vapauttaa (vaadittu toimenpide rauhoitusaikana) elävänä pitkäsiimasta.**

SVK muistuttaa, että jo nykyisin on kalastusasetuksen 14 §:ssä on kielletty kalastus pinnan läheisyyteen tai väliveteen asetetulla kalatäkyisellä koukkupydyksellä (tarkoittaa pitkäsiimaa) Vuoksen vesistöalueella järvilohen keskeisellä vaellusreitillä sekä Kuolimossa järvilohen, taimenen ja nieriän suojelemiseksi. Tätä täydentäen on saimaannorpan suojelemiseksi kielletty pitkäsiiman käyttö saimaannorpan keskeisillä elinalueilla Saimaalla. **SVK katsoo, että em. vaelluskalojen suojaksi kalastusasetukseen jo kirjattu pitkäsiiman käyttökielto (14 §) Vuoksen vesistöalueella ja Kuolimossa voitaisiin pienin muutoksin täydentää koskemaan myös pohjalta tapahtuvaa ankeriaan kalastusta, joka olisi myös helpoin viestiä kalastajille.** Muutoksiksi riittäisi tekstiosan ”...kohojen avulla pinnan läheisyyteen tai väliveteen asetetulla...” poistaminen sekä ankeriaan maininta pykälän perusteluosassa.

SVK katsoo, että muualla Suomessa pitkäsiiman käytön rajoittaminen siirtyy kalatalousalueiden tehtäväksi ja edellyttää toimenpiteitä siellä, missä ankeriaita tiedetään esiintyvän. Tällöin on vaihtoehtona hakea pitkäsiiman käytölle kieltopäätös ELY-keskuksesta tai vaihtoehtoisesti rajata pyydysluvista pitkäsiima pois rauhoitusta vastaavana aikana.

Lisäksi neuvontajärjestönä SVK tunnistaa roolinsa neuvoa kaikkia ankeriaan pyyntiin soveltuvia menetelmiä ja välineitä käyttäviä vapaa-ajankalastajia itseohjautuvaan pyydysten sijoitteluun sekä vapauttamaan mahdolliset sivusaalisankeriaat rauhoitusaikana, kunnosta riippumatta.

Osana ankeriasta koskevan kansallisen kalastuslainsäädännön muuttamista SVK katsoo, että nyt viimeistään on aika aloittaa kansallisen hoitosuunnitelman päivittäminen. Suomen nykyinen ankeriaan hoitosuunnitelma on käytännössä vain istutussuunnitelma, eikä vastaa EU:n vanhojakaan velvoitteita toimenpiteistä kalastuskuolleisuuden vähentämiseksi. **Lisäksi vaellusyhteyksiä avattaessa on otettava huomioon myös ankerias sekä ryhtyä padotuilla vaellusreiteillä toimiin ankeriaan vaelluksen mahdollistamiseksi ohitusrakentein patojen ohitse.**

4 § (lohi)

Vapaa-ajankalastajien oikeusturvan kannalta esitetty kirjausmuutos lohen saaliskiintiötä koskevaksi kalastusasetuksen osaksi on SVK:n mielestä kannatettava. Käytännössä tällä kirjauksella tehdään paremmin tiedetyksi ne lohen kalastusta koskevat tarkennukset, joita vuosittain Itämeren kalastusmahdollisuuksista päätettäessä voidaan tehdä myös vapaa-ajankalastusta koskien. **SVK esittää tarkennettavaksi siten, että EU:n neuvoston asetuksilla voidaan muuttaa merestä pyydetyn lohen päiväkiintiötä.**

SVK kuitenkin toistaa kalastuslain toimeenpanon seurantarivissä esittämänsä kysymyksen esitetyn kirjauksen riittämisestä siihen, että EU-lähtöistä saaliskiintiötä rikkoneen kalastajan kohdalla voitaisiin soveltaa kalastuslain mukaista menettämisseuraamusta.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari

toiminnanjohtaja